

UCHWAŁA NR X/ /11
RADY GMINY AUGUSTÓW
z dnia grudnia 2011 roku

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113; Nr 117, poz. 679; Nr 134, poz. 777; Nr 149, poz. 887/; art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. /Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 842; z 2009 r. Nr 206, poz. 1589; z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842/ i uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2012-2016 zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Augustów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Chmielewski

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016

Augustów 2011

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	2
II.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU	3
III.	DIAGNOZA	5
IV.	CELE I ZADANIA PROGRAMU	8
V.	FINANSOWANIE PROGRAMU.....	11
VI.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	11
VII.	POSTANOWIENIA KOŃCOWE	11

I. WSTĘP

Przemoc domowa, zdefiniowana jednoznacznie jako zachowania negatywne, o dużej szkodliwości społecznej, może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Dotknięta nią rodzina przestaje być zdrowym spoiwem budującym wartościową społeczność lokalną. Przemoc dokonywana w zaciszu domowym jest tym groźniejsza dla rodziny im dłużej trwa i nie spotyka się ze skutecznym powstrzymaniem. Jej przejawem może być przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna oraz zaniedbanie.

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawienie życia /popychanie, przetrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami, użycie broni itp./
- 2) **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie strachu/ wyśmiewanie, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, stosowanie gróźb/
- 3) **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności /wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia itp./

- 4) **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest uzależnienie ekonomiczne ofiary od sprawcy /odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp./
- 5) **zaniedbanie** – to ciągle nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje i jest przestępstwem. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie postrzegania siebie, sprawcy oraz innych ludzi.

Pomimo większej świadomości społecznej tylko zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie odpowiednim organom. Najczęstszymi ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016, zwanym dalej „Programem”.

Warunkiem skutecznego działania jest objęcie kompleksową pomocą ofiar, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w tym długofalowe oddziaływanie niwelujące głębokie urazy oraz skuteczne powstrzymanie sprawców i ich resocjalizację. Niezbędnymi elementami determinującymi powodzenie podjętych działań jest powszechna edukacja społeczeństwa, kompleksowa informacja i poradnictwo oraz realizacja zaplanowanych zadań w sposób zintegrowany i ciągły.

Odbiorcami Programu są ofiary i sprawcy przemocy, pracownicy instytucji i służb pracujących z ofiarami i sprawcami oraz społeczność lokalna.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program został opracowany zgodnie z:

- 1) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm./;
- 2) Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. z 2010 r. Nr 125, poz. 842/;

- 3) Ustawą z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy /Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59, z późn. zm./;
- 4) Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm./;
- 5) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm./;
- 6) Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm./;
- 7) Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Augustów na lata 2008 – 2018 / Uchwała Nr XIV/117/08 Rady Gminy Augustów z dnia 19 listopada 2008 r./;
- 8) Ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy /Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późn. zm./;
- 9) Ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego /Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm./.

Głównym założeniem Programu jest stworzenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie gminy Augustów w zakresie pomocy społecznej. Program będzie łączył zasoby kadrowe, rzeczowe, wiedzę, kompetencje, umiejętności oraz doświadczenia takich podmiotów jak Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rodzinny, Prokuratura, Kuratorzy Sądowi, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Terapii Uzależnień, Pełnomocnik Wójta ds. RPA, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenie Anonimowych Alkoholików, instytucje podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz Kościoł.

W sytuacjach wymagających interwencji kryzysowej koordynacją działań zajmować się będzie Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Augustów, w którym przedstawiciele podmiotów realizujących Program zdiagnozują sytuację rodziny wymagającej pomocy, ustalą plan działań i wyznaczą jego wykonawców.

Program opierać się będzie przede wszystkim na profilaktycznym przeciwdziałaniu – poprzez monitorowanie środowisk w bieżącej pracy, wczesnym rozpoznaniu zagrożeń, zdiagnozowaniu przyczyn i ustaleniu planu zaradczego.

Istotną rolą podejmowanych w Programie działań będą prowadzone kampanie informacyjne, programy edukacyjne, poradnictwo i doradztwo.

Program zakłada także doskonalenie poprzez szkolenie kadr przygotowanych do skutecznego zapobiegania i interwencji **w razie kryzysu w rodzinie**.

Te wszystkie elementy Programu pomogą zmienić funkcjonujące w świadomości wielu osób błędne wyobrażenie o skali zjawiska, jego skutkach społecznych, przyczynach i potrzebie przeciwstawiania się tego typu problemom.

Zmiana mentalności społecznej wspomogła działania mające na celu powstrzymanie przemocy, zapewnienie bezpieczeństwa jej ofiarom, przełamanie obojętności wobec niej i pomoże w napiętnowaniu tego zjawiska i jego sprawców.

Sprawcy przemocy objęci zostaną programami resocjalizacyjnymi, pomagającymi w leczeniu. Osoby dotknięte przemocą otrzymają pomoc prawną, psychologiczną i terapeutyczną.

III. DIAGNOZA

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy wykorzystano dane Komendy Powiatowej Policji w Augustowie, pracowników socjalnych GOPS Augustów, Punktu Pomocy Ofiarom Przemocy w Augustowie, Stowarzyszenia AA Klubu „Tęcza” i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Badania oparto na latach 2008 - 2011 r. (stan na dzień 31 sierpnia 2011r)

Dane Komendy Powiatowej Policji wskazują, że problem przemocy w rodzinie istnieje i staje się poważnym **problemem**. W okresie od 2008 roku do końca sierpnia 2011 roku na terenie gminy Augustów ogółem przeprowadzono 190 interwencji.

W ich wyniku założono 85 Niebieskich Kart, w związku z którymi prowadzono 35 postępowań dotyczących przestępstw z art. 207 KK i ostatecznie 17 zakończono skierowaniem aktu oskarżenia. Wszystkie dotyczyły Niebieskiej Karty. Z ogółu sprawców przemocy w 66 przypadkach to osoby nietrzeźwe, w tym 3 kobiety.

Rok	2008	2009	2010	2011
Ogółem przeprowadzonych interwencji domowych	40	40	57	53
W tym dotyczących przemocy w rodzinie /liczba Niebieskich Kart/	23	13	24	25
Ogółem pokrzywdzonych	21	20	33	30
W tym kobiet	18	15	29	25

mężczyzn	1	1	1	1
dzieci	2	4	3	4
Ogółem nietrzeźwych sprawców przemocy	17	12	18	19
W tym mężczyźni	16	12	17	18
kobiety	1	0	1	1
nieletni	0	0	0	0
Ilość prowadzonych postępowań dotyczących art. 207 KK	6	9	9	11
Liczba postępowań zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia	3	4	4	6
W tym z założoną Niebieską Kartą	3	4	4	6

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie w tym okresie założyli 18 Niebieskich Kart, dokonano w 2010 roku jednej interwencji, zakończonej umieszczeniem rodziny w **hostelu**.

Rodzinom dotkniętym przemocą udzielano pomocy w formie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego w miejscu zamieszkania, służyła pomocą w załatwianiu spraw urzędowych, kompletowaniu dokumentów. W 19 przypadkach udzielono pomocy potrzebującym rodzinom w formie świadczeń pieniężnych. Pracownicy socjalni ściśle współpracują z dzielnicowym Komendy Powiatowej Policji w Augustowie.

Rok	2008	2009	2010	2011
Ilość wypełnionych Niebieskich Kart	3	3	4	18
Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	3	3	4	5
W tym interwencja kryzysowa /hostel/	0	0	1	0
Praca socjalna	3	9	4	18
Poradnictwo specjalistyczne	3	9	4	17
Mediacje rodzinne	0	0	0	0
Świadczenia pieniężne /zasiłki celowe i okresowe/	3	4	5	7

Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy w Augustowie w okresie od 2008 roku do końca sierpnia 2011 roku objął pomocą 109 osób dotkniętych przemocą, w tym 98 kobiet, 12 mężczyzn i 12 nieletnich.

Ogółem udzielono 256 porad. Terapią objęto 89 osób, w tym 73 kobiety, 8 mężczyzn i 8 nieletnich.

Głównymi sprawcami przemocy byli mężczyźni, których w badanym okresie zarejestrowano 7.

Rok	2008	2009	2010	2011
Ilość osób objętych pomocą ogółem	27	21	27	34
W tym kobiet	22	16	23	25
mężczyzn	3	2	1	5
dzieci	2	3	3	4
Liczba udzielonych porad ogółem				
kobietom	47	61	66	82
mężczyznom	3	5	7	9
nieletnim	2	2	3	2
Liczba ogółem objętych terapią	17	19	20	30
W tym kobiet	14	16	16	27
mężczyzn	2	1	2	3
Nieletnich	1	2	1	4
Liczba sprawców przemocy	1	2	1	3
W tym kobiet	0	0	0	0
mężczyzn	1	2	1	3
nieletni	0	0	0	0
Rodzaje przemocy - psychiczna	1	1	1	3
fizyczna	1	1	1	3
ekonomiczna	1	1	1	3
seksualna	0	0	0	2
zaniedbania	1	1	1	3

Augustowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Tęcza” w 2011 roku utworzyło grupę „Przemoc w Rodzinie”. Pomocą grupa objęła 10 osób, w tym 9 kobiet i 1 mężczyznę. Udzieliła 15 porad kobietom i 1 mężczyźnie. W grupie „Przemoc w Rodzinie” uczestniczy 9 osób, w tym 8 kobiet i 1 mężczyzna.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pracuje z 195 osobami, w tym 34 zarejestrowano do końca września br.

Większość zgłoszona została przez Prokuraturę Rejonową w Augustowie za jazdę pod wpływem alkoholu, wielu wśród nich to recydywiści.

Wnioski o leczenie przymusowe składają również pracownicy socjalni i członkowie rodziny, nie radzący sobie z nadużywaniem alkoholu i związaną z tym agresją. Takich przypadków do GKRPA trafiło 37.

Do głównych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Augustów należą: awantury domowe /w tym pod wpływem alkoholu/, pobicia, poniżanie i wyzywiska, zaniedbania, przemoc ekonomiczna związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol, zaciągania kredytów i ich nie spłacanie.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

„Tworzenie warunków zapewniających rodzinie i jej członkom bezpieczeństwo, prawo do zachowania i poszanowania godności dóbr osobistych oraz rozwój i funkcjonowanie w rodzinie wolnej od przemocy i agresji domowej.”

Cele szczegółowe:

- 1. Zapobieganie zjawiskom przemocy poprzez działania monitorujące, diagnozujące i uprzedzające występowanie istotnych problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków.**

ZADANIA	PARTNERZY
Zbieranie i analizowanie danych nt. zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy w środowiskach, rejestracja faktów przemocy	GOPS – pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni

Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	KPP, GOPS, GKRPA
Diagnoza zjawiska i przyczyn występowania przemocy domowej, wytyczenie planu działań zaradczych dla środowisk zagrożonych przemocą	GOPS, pedagodzy szkolni, Lokalny Zespół Interdyscyplinarny
Udzielanie pomocy rzeczowej i organizacyjnej niezaradnym i niezamożnym życiowo rodzinom, pomoc w likwidacji przyczyn występowania przemocy – aktywizacja na rynku pracy, poradnictwo i doradztwo prawne i psychologiczne, terapia rodzinna – nabywanie umiejętności rozładowywania stresu, mediacji i komunikacji, budowanie dobrych relacji w rodzinie	GOPS, Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy
Tworzenie urozmaiconej oferty zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych dla mniej zdolnych uczniów, uczenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, asertywności, łagodzenia konfliktów, komunikacji i budowanie dobrych relacji rówieśniczych	Urząd Gminy, GOPS. Placówki oświatowe, GKRPA

2. Zapewnienie ofiarom przemocy bezpieczeństwa i ochrony izolującej od sprawców, pomocy socjalnej i terapeutycznej oraz wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców

ZADANIA	PARTNERZY
Wdrożenie planu szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacjach zaistnienia aktów przemocy w rodzinie, opracowanie planu działań, wdrożenie procedur	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Policja, Sąd, Kuratorzy, placówki służby zdrowia,
Udzielanie pomocy oraz wsparcia osobom dotkniętym	GOPS, Punkt Pomocy Ofiarom

przemocą – poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne, aktywizacja zawodowa wspomagająca usamodzielnianie się finansowe.	Przemocy, Stowarzyszenie AA, Kościół
Umieszczenie osób i rodzin dotkniętych przemocą w bezpiecznym schronieniu izolującym przed agresywnością sprawcy, pomoc prawna w działaniach separujących ofiary od sprawców przemocy	GOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, KPP, Sąd, kuratorzy
Przygotowanie mieszkań dla ofiar przemocy, pomoc w adaptacji do nowych warunków mieszkaniowych	Urząd Gminy, GOPS
Przygotowanie pomieszczenia /barakowóz/ dla sprawców przemocy	Urząd Gminy, GOPS
Wdrożenie terapeutycznych programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	GOPS, Sąd, Poradnia Terapii Uzależnień – Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy, PCPR

3. Wzmocnienie otoczenia edukacyjno – informacyjnego propagującego w społeczeństwie lokalnym świadome postawy negujące i przeciwstawiające się zjawiskom przemocy w rodzinie

ZADANIA	PARTNERZY
Prowadzenie profesjonalnych szkoleń o skutecznych metodach zapobiegania i powstrzymywania przemocy domowej dla kadry instytucji działających w otoczeniu zagrożonych środowisk.	GOPS, placówki oświatowe, kuratorzy, GKRPA, PCPR
Realizacja projektów edukacyjno-informacyjnych dla dorosłych i dzieci w zakresie występowania, zapobiegania i ochrony przed zjawiskiem przemocy domowej.	Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy, placówki oświatowe, GKRPA, Kościół, organizacje pozarządowe, PCPR
Organizowanie kampanii informacyjnych, uwrażliwianie społeczności lokalnej na problem	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe,

przemocy, zwiększenie dostępności do poradnictwa, wiedzy i informacji nt. nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, realizowanie programów edukacyjnych nt. prawidłowych reakcji wobec zjawiska przemocy rówieśniczej.	lokalne media, Kościół
--	------------------------

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródło finansowania zadań wynikających z Programu stanowić będą środki pochodzące z budżetu gminy, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Bieżącą ocenę Programu i jego procedur zajmuje się Lokalny Zespół Interdyscyplinarny. Poszczególne działania i procedury podlegać będą monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe przypadki przemocy. Corocznie Program poddany zostanie ewaluacji dokonywanej na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników Programu.

W ewaluacji poddane ocenie zostaną rezultaty uzyskane w wyniku porównania z następującymi wskaźnikami:

- liczba rodzin zarejestrowanych i zdiagnozowanych jako środowiska zagrożone występowaniem przemocy, w stosunku do roku poprzedniego;
- liczba wdrożeń procedury „Niebieskie Karty”;
- liczba rodzin, którym udzielono pomocy;
- główne przyczyny występowania przemocy;
- liczba osób i rodzin objętych terapią;
- liczba zarejestrowanych zjawisk przemocy;
- liczba interwencji kryzysowych
w tym liczba osób, którym udzielono schronienia zastępczego i innych form pomocy;
- liczba sprawców objętych programami korekcyjnymi;
- liczba szkoleń dla kadry służb pomocy społecznej i innych podmiotów realizujących Program;

- liczba wdrożonych programów edukacyjnych;
- liczba kampanii informacyjnych w środowisku lokalnym.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynację Programu powierza się kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Sprawozdanie z realizacji Programu opracowuje koordynator Programu i przedstawia je Wójtowi Gminy Augustów do ostatniego dnia lutego następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy.
3. Wójt Gminy po zatwierdzeniu sprawozdania przedstawia je do przyjęcia Radzie Gminy w Augustowie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 znowelizowanej ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program ma na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym poprzez określenie kierunków działania oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań.